

FORORD

Vi må skabe en god cirkel

Dette nummer af DANSK er blevet til i tiden lige op til sommerferien, i tiden hvor alle enten stresser af sted for at rydde borde inden et velfortjent ferieliv eller lader op til at boltre sig i avisernes agurketid.

Hvad der er hvad, kan det være vanskeligt klart at gennemskue. I skrivende stund kommer der fx meldinger om at en kommune vil spare på lærerlønnen under dække af den ny løns indførelse, at der etableres vikarbureauer for folkeskolen samt at undervisningsminister Ulla Tørnæs ser et stort, kvalitativt spring fremad i sit længe bebudede idé-katalog.

Sidstnævnte synes ret luftigt, og derfor særdeles velegnet til agurketidsøvelser. Men det har trods alt et for alle uddannelsesformer et præg af etablering af et kaos, kaldet fleksibilitet, som det er værd at forholde sig til – eller måske snarere stritte imod, fordi det næppe kan gøres sandsynligt for nogen der arbejder i skolen at børn lærer bedst under fleksibilitetsens rammer. Tværtimod vil den grundlæggende fleksibilitet fremme børnenes oplevelse af kaos og rodløshed.

Ministerens ideer skal ses som svar på blandt andet for ringe faglighed i folkeskolen og for få udfordringer til de stærke elever, forhold der har haft mediernes bevågenhed med skabelsen af en ond cirkel til følge fordi de rummer elementer af sandhed, men også af handlingslammende forenklinger.

Man kunne ønske sig at denne onde cirkel kunne blive brudt ved dialog mellem skoleejerne i kommunerne og ministeriet. Men meget tyder på at der er store forskelle på det der er forvaltningsbilledet af skolen og det der sker i skolens dagligdag. Meget tyder på at den nye mål- og ramme-styringsmekanisme er så succesbaseret at den ikke har syn-derlig plads til den virkelighed der skaber udvikling af det der kan gøres bedre. Meget tyder på at man i den decentraliserede forvaltningsstruktur taler bedre opad i systemet til politikerne end nedad til lærerne. Jeg kan således nævne at Kommunernes Landsforening har udnævnt Næstved Kommune til deres IT-mønster-kommune på skoleområdet, men mine samtaler med lærere der har besøgt kommunen for at hente inspiration, har afsløret at systemet fungerer bedst på

forvaltningens skrivebord. For at sige det blidt. Og samtidig kunne landets lærere i Folkeskolen læse om de økonomiske problemer der knyttede sig til mønstervirksomheden.

Dette og mange andre eksempler har fået os i Dansk-lærerforeningens Folkeskolefraktion til at nedtone troen på at den onde cirkel omkring folkeskolen vil og kan blive brudt af andre end dem der befinder sig i skolens dagligdag og virkelighed.

Derfor vil vi på mange fronter intensivere arbejdet med at sprede god praksis. Det vil ske via vores hjemmeside hvor dansklærere kan hente inspiration og placere ditto. Det vil ske via vores kursusafdeling som tilbyder kurser om god praksis, men som også i samarbejde med dansklærere vil kunne etablere nye, praksisrettede kurser. Det sker selvfølgelig som vanligt gennem vort forlags udgivelser. Og det vil ske gennem en ændring af tidsskriftet DANSK hvor vi i fremtiden både vil udkomme hyppigere og med mere stof fra skolens hverdag.

I dette nummer er der samtaler med lærere og elever – samtaler der tilsammen søger at pejle en virkelighed hvor elever lærer meget mere end undervisningens klare mål siger imod, hvor elevers undren i en situation er kimen til pionerånd i et helt forløb, og hvor kolleger tilbydes næring af et par læreres begejstring for et nyt fagligt materiale som på den anden side får de begejstrede til at reflektere over hele deres planlægning.

Vi vil som sagt fremover lægge vægt på at sprede sådanne autentiske billeder af en folkeskole i konstant, reflekteret bevægelse mod en bedre praksis. For at kunne leve op til denne hensigt vil vi selvfølgelig gerne have henvendelser fra lærere der ønsker at delagtiggøre andre i deres overvejelser og praksis – eller fra lærere der gerne vil gøre opmærksom på kollegers indsats.

På den måde ønsker vi i DANSK og i Dansk-lærerforeningens Folkeskolefraktion at bidrage til skabelsen af en god cirkel for udviklingen af folkeskolen.

Godt nyt skoleår!
Jens Raahauge

Foto: Kirsten Persson

Essaykonkurrencen *Mennesker på flugt*

Sidste nummer af DANSK var oplægsmateriale til den essaykonkurrence som vi afholdt i samarbejde med Læger uden grænser.

Konkurrencen blev kvantitativt en succes med flere end 1200 besvarelser inden fristens udløb, og faktisk kommer der stadig bidrag dumpende ind ad brevsprækken her fire måneder senere. Kvalitativt stod konkurrencen bestemt også mål med vore forventninger - og i det følgende bringer vi vinderbesvarelserne fra de tre kategorier, så enhver selv kan tage niveauet i øjesyn.

De repræsentanter fra Læger uden grænser som deltog i arbejdet, var særdeles tilfredse med resultatet, både med spredningen af budskabet og med indholdet i besvarelserne. Det var et gennemgående træk i elevernes overvejelser at flygt-

ningens vilkår blev belyst med megen empati, men også at kulturmødet blev nuanceret beskrevet og vurderet.

Set ud fra et dansklærersynspunkt kunne man glæde sig over stor skrivelyst, men også undre sig over at næsten halvdelen af besvarelserne var udformet som noveller eller digte, til trods for at konkurrencen havde ordet essay i sin titel og at oplægsmaterialet beskrev karakteristiske træk ved essaygenren. Noget kunne tyde på at skrivelysten prioriteres meget højt i skolen på bekostning af genrekrav til skrivningen, altså at den kreative skrivning dominerer i forhold til den procesorienterede skrivning.

Et andet forhold der gjorde indtryk på os var de mange følgebrev der kom, især fra dansklærere, men også fra forældre. Heri blev der sagt tak for initiativet fordi temaet var væsentligt, men i mange tilfælde kom tilføjelsen at det var stærkt animerende for eleverne at der var en modtager, at der var nogen at skrive til.

Dette basale behov for autenticitet i arbejdet med skriveprocessen - og i det hele taget i arbejdet med elevernes udtryk - er et problem i skolen, og vi vil gerne høre fra lærere og elever om måder at tilgodese dette aspekt på.

Det er væsentligt at det for børn har mening at have en mening.

Endelig er det værd at nævne at konkurrencen har nydt bevågenhed ud over sin afslutning. En del lærerstuderende har rekvireret besvarelser til deres eksamensopgaver, og de har fået materiale i anonymiseret form. Og en del lærere - blandt andet for elever der har deltaget i konkurrencen - har rekvireret vinderessays der skulle bruges som tekster ved den mundtlige afgangsprøve.

DANSK, nr. 1, 2002, altså konkurrenceoplægget - som vi synes er blevet ganske vellykket - ligger fortsat til fri afbenyttelse på vores hjemmeside.

Og på baggrund af erfaringerne med og de mange henvendelser omkring konkurrencen vil vi søge at få etableret lignende initiativer i fremtiden.

Jens Raahauge

1. præmie i essaykonkurrencen Mennesker på flugt, 11. - 12. skoleår

SKAL VI VÆRE VENNER?

Af Sofie Vestergaard, Thisted

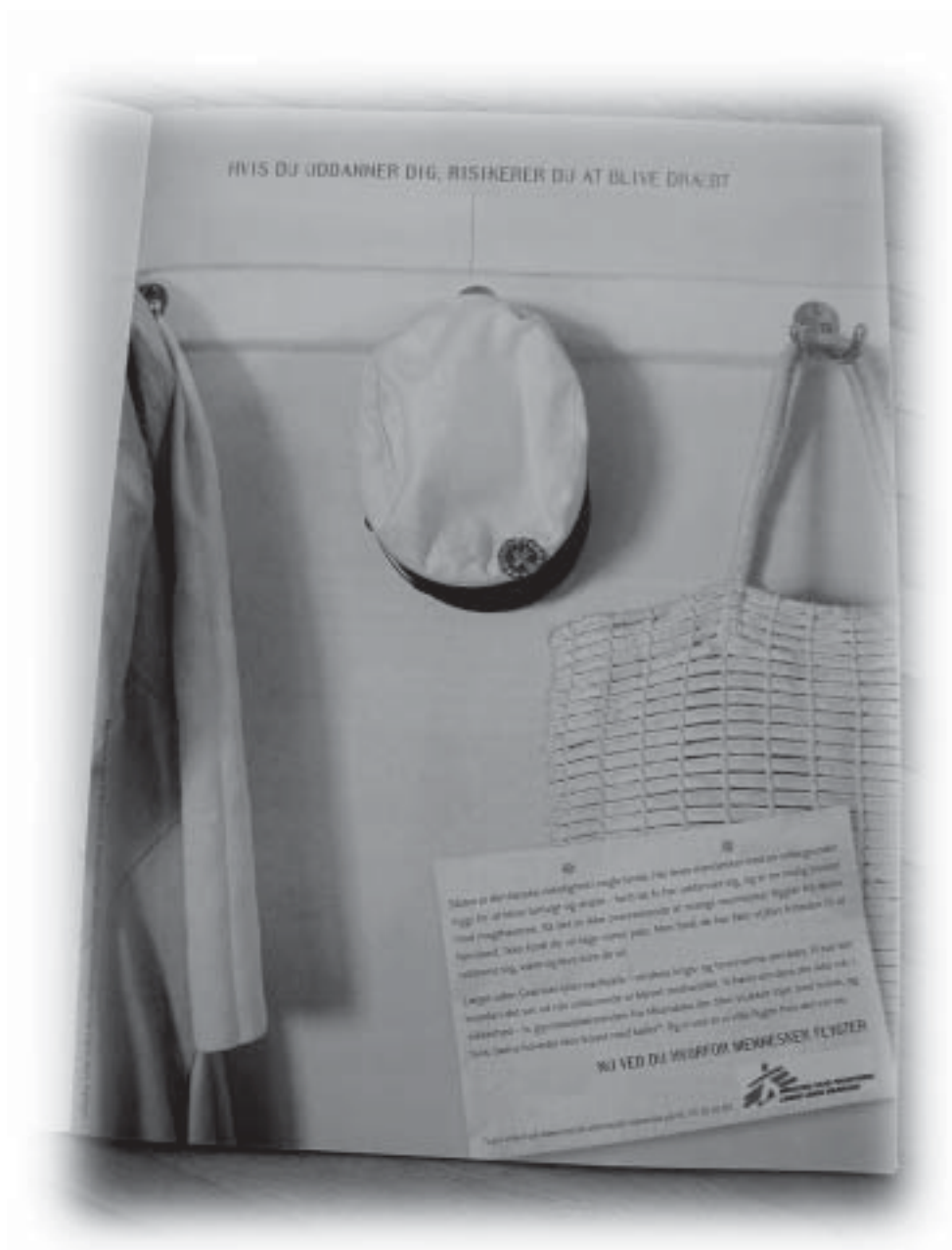
Jeg ser mig selv som et godt menneske. Jeg drikker helst økologisk mælk og er imod de store svineproducenter. Jeg synes det er synd for børnearbejderne, selvom jeg godt kan se, hvorfor man ikke kan boykotte deres arbejdspladser. Sammen med nogle veninder betaler jeg til et ulandsbarn, så vi i det mindste hjælper én, der har det værre end os. Jeg kan se ud over min fregnede næsetip og har overskud til dem, der er svagere end mig. Alt i alt ser jeg mig selv som et politisk korrekt menneske.

Når det kommer til "de fremmede" – alle indvandrere og flygtningene – kan jeg se al mulig grund til at lukke dem ind i mit land. Jeg tilhører en meget lille årgang og vil med glæde dele arbejdsplads med alle racer – så står jeg til gengæld ikke alene med en kæmpehøj skat. Jeg er klar over hvor heldig jeg er over Danmarks overflod og er parat til at dele.

Det er spændende med et multikulturelt samfund. Jeg kan se fordelene ved at opleve og lære hinandens kulturer at kende. Jeg vil gerne have dem som naboer, kolleger, taxi-chauffører – ja endda som direktører og chefer. Bare de opfører sig pænt.

Jeg er overbevist om, at de ting jeg ser i aviser og fjernsyn kun er de værste nyheder og fryder mig over solstrålehistorierne – integration kan virkelig lykkes, når bare begge parter gør en indsats.

Men jeg er begyndt at tvivle. Er jeg så god, som jeg tror jeg er? Tvivlen er dukket op efter en vinterdag for nogle måneder siden. For en gangs skyld tager jeg den bus ind til

Thisted, hvis rute går forbi AMU-centeret. Den tomme bus fyldes af mennesker med en langt skønnere hudfarve end min vinterblege hud. Mennesker med farvestrålende tøj og fremmede, krydrede dufte, mennesker, der smiler og griner og larmer. De udformer ord på alverdens sprog, som jeg kan lytte til længe uden at være i stand til at bryde koden. De fylder bussen på en helt anden måde end min buschauffør er vant til. Måske er det derfor han altid stopper bussen flere meter fra dem, beder dem om at stå der, hvor bussen holder, mens han konsekvent tjekker deres buskort – selvom de står der hver dag.

Men denne dag træder en dreng ind i bussen. Han må

cirka være på min alder og jeg tror han er somalier, for dem har vi mange af her. En forarget mand fortalte engang min far, at han ikke lejer sin lejlighed ud til somaliere, for de spejler æg på kogepladen og brækker lågerne af køkkenskabene. Jeg kan nu godt se bort fra somaliernes påståede køkkenvaner, da drengen sætter sig ved siden af mig, selvom han kunne vælge hvilket som helst andet sæde. Han sidder i en kæmpestor dynejakke som ser helt malplaceret ud til hans eksotiske udseende. I min landsbybus taler man ikke med dem man ikke kender, og hvis man gør er det kun upersonlige spørgsmål. Men det første drengen spørger mig om, efter at vi har kørt lidt, er hvad mit navn er. Jeg svarer

og spørger ham og vi taler lidt frem og tilbage. Han snakker temmelig godt dansk og med lidt hjælp fra mig går samtalen fint. Efter 3 minutter kommer det lammende spørgsmål, der får mig til at tvivle på min godhed: "Hvorfor er det så svært at få venner i Danmark? Når jeg siger hej, kigger de ned i jorden." Jeg er ikke forberedt på denne drejning i vores samtale og mumler hurtigt et eller andet om at vi danskere er generte, og det er nok nemmest hvis man har en fritidsinteresse til fælles eller går i skole sammen. Drengen spørger om noget nyt, men da jeg efter 3 – 4 forsøg ikke har forstået, dør vores samtale ud. Vi står af bussen, og jeg smiler til mit korte bekendtskab inden jeg skynder mig videre.

Det var ikke lang tid vi havde sammen. Alligevel kan jeg ikke få denne 5 minutter lange samtale ud af hovedet. Der har jeg siddet som repræsentant for hele Danmarks befolkning og på en busturs længde skullet forklare, hvorfor vi ikke tør se denne sympatiske og helt harmløse dreng i øjnene. Et spørgsmål med sådan en dybde og alvor har jeg aldrig prøvet at blive stillet helt uforberedt. Jeg følte mig simpelthen sårbar. Det var ikke længere muligt at gemme sig bag humor og smarte bemærkninger, for spørgsmålet var lige på og hårdt. Jamen, hvorfor? Kunne jeg ikke bare have klappet ham på skulderen, skrevet mit telefonnummer på en lap papir og sagt: "Nu har du en ven. En rigtig dansk ven, der kan vise og forklare dig om medisterpølse, grundloven og drukfester. Det eneste jeg kræver i tilgift er at få at vide, hvorfor I ikke bruger en stegepande til jeres spejlæg." Måske kunne vores korte møde danne grundlag for et venskab, der kunne spire og vises frem som et blomstrende eksempel. Vores vennekredse ville hurtigt infiltreres og ingen skulle længere være bange for i et kort øjeblik at møde hinandens øjne.

Men jeg har travlt. Jeg tager ansvar i mange andre situationer. Jeg har en skole, der skal passes, en familie, jeg gerne vil se mere til, og venner jeg ikke kan undvære. Har jeg plads til et venskab, der uden tvivl vil være mere besværligt og kræve en større indsats end andre? Sammen med mine venner har jeg skole, fester, efterskoleophold og barndomsminde. På hvilket grundlag kunne vi to, efter en kort bustur, danne et ægte venskab? Lige umiddelbart har vi intet til fælles. Vi har helt sikkert meget vi kan lære hinanden. Jeg vil gerne vide hvordan det er at være usikker, bange. Jeg har aldrig prøvet det. Hvordan er det at være på flugt? Hvordan har man det, når man bliver afskåret fra sin familie, sine venner, sit kedelige, men alligevel dyrebare og trygge hverdagsliv? Hvordan starter man et nyt liv i et land, langt fra ens egen kultur, hvor det åbenbart kun er muligt at få venner med samme baggrund som en selv? Jeg vil vide det. Men hvor meget vil jeg ofre, hvor meget ansvar vil jeg tage? Er det mit ansvar? Er det måske ikke staten og kommunen og alle dem, der bestemmer skyld, at vi ikke har de rigtige betingelser for at blive venner? Måske kunne vores venskab holde i sømmene. Men vil det falme af de småfascistiske blikke, vil det mørnes af skarpe be-

mærkninger? Måske vil det holde en hel livstid uden at blive slidt?

Mens vi snakkede tænkte jeg ikke på konsekvenserne. Har jeg nu ødelagt hans billede af danskerne? Nu vil han se os som smilende, venlige, men uden rygrad og overskud når man prøver at nå ind til det væsentlige. Mener han at vi er venner næste gang vi ses? Eller ville han bare høre en danskers synspunkt og bekræfte sin egen påstand om hvor dumme vi er?

Vi danskere er ansvarsfulde folk, der efter lidt uenigheder lader flygtninge komme ind i vores land. De får en seng under et tag, som ikke er truet af bombenedslag, et køleskab, hvis indhold kan fylde maverne. Men der er også alt. Er det ikke på grund af de materielle goder de er kommet? Nu vil de vel ikke også kræve at vi skal snakke med dem, lære dem om, hvordan vi er? De er her bare på visit for at nasse, og vi behøver ikke vise dem nogen særlig interesse.

Jeg ved det ikke, men jeg har på fornemmelsen at det er os selv, der går glip af vigtige og spændende forandringer. Snyder vi ikke os selv når vi ikke prøver at nærme os de fremmede, men holder fast i de fedtede frikadelletraditioner? Er et mangfoldigt samfund ikke et rigere samfund end et homogent? Er forskelligheder ikke en styrke?

Måske ville denne bustur ikke betyde meget for andre danskere. De bor dør om dør med flygtninge, køber ind i indvandrerforretninger og har set tilstrækkeligt mange respektløse immigranter til at en lille drengs triste bemærkning ikke rammer så dybt. Men jeg kommer fra Sennels – en lille landsby hvor alle kender alle og stort set ingen skiller sig ud. Og de flygtninge, der bor i den nærliggende by Thisted ser man kun noget til, når de kommer gående i grupper nede i byen. Jeg har aldrig været med til et ungdomsarrangement hvor vi blev blandet. Jeg har gået i klasse med én fra Bosnien, som alligevel hellere ville gå sammen med sine bosniske veninder, så vi kom aldrig til at snakke om mere betydningsfulde ting end lektier og skole. Jeg er aldrig blevet konfronteret med de problemer og glæder man kan opleve sammen. Derfor kan 5 minutter med et rammende spørgsmål pludselig få stor betydning for hele min tænkemåde. Før bildte jeg mig selv ind, at det var nok at stemme på de rigtige partier – så var min gode samvittighed sikret. Men jeg ser nu, at politikerne og myndighederne kun spiller en mindre rolle, når det gælder om at flygtningene føler sig velkomne og imødeset. Jeg kan gøre en indsats for, at de ikke længere føler de er på flugt. Jeg kan hjælpe til med at vise, at Danmark kan være et hjem for alle – også for min egen skyld. Men er jeg klar til at brede armene ud næste gang jeg møder en trist skæbne? Jeg bliver nødt til at se virkeligheden i øjnene: oddsene for at blive kammerater på en kort bustur er ret dårlige. Jeg er nødt til at have andre betingelser før jeg er 100% klar. Men indtil da vil jeg tænke på den bustur og drengens mørke øjne, når jeg bliver alt for selvtilfreds. Jeg kan gøre det bedre.

Sofie Vestergaard

1. præmie i essaykonkurrencen Mennesker på flugt, 9. – 10. skoleår

Mennesker på flugt

Af Ask Holmsgaard, Bagsværd

Så er vi fremme. Det er en iskold fredag efterårsaften. Vi stiger ud på den lille station og går ned på pladsen, hvor vi skal mødes. Det er ikke helt mørkt. Man kan se en stor rund måne bag et tyndt skydække. Der står lygtepæle med jævne mellemrum i den ellers ret døde, lille by.

Vi stiller vores rygsække. De er tunge af soveposer, liggeunderlag, mad, slik, regntøj, lygter, skiftetøj, presening og spritblus.

For os tropsspejdere (13-15 år) går Nathejk i hovedtræk ud på, at man i patruljer skal fragte bestemte genstande fra post til post. Samtidig er der seniorer (over 16 år), der skal fange os og prøve at fratage os genstandene. Hejken er vist 50 kilometer i fugleflugt.

Jeg er allerede træt. Det er koldt. Hvorfor meldte jeg mig dog? Forude venter et af spejdernes hårdeste løb. Jeg kunne have ligget hjemme i sofaen og set fjernsyn... I stedet står jeg her, som en iransk flygtning, der har forladt alt hvad han er vant til, for at drage af sted mod et fjernt mål.

Vi er nu omkring 300 spejdere på pladsen. Endelig bliver det muligt at tjekke ind. Snart efter er vi forsynet med et kort, som viser området frem til første post. Vi skal på en vigtig mission. Vi får opskriften på den gift, der kan dræbe dragen. Den må endelig ikke blive taget af fjenden! "Det lyder sgu da total griner!" lyder det fra én af den andre i patruljen. Vi er fem: Thomas, Peter, Marie, Morten og mig.

Nu kribler det faktisk lidt i fødderne for at komme af sted. Mens Morten studerer kortet, skal vi finde ud af, hvor opskriften gemmes. Hvor ville den iranske flygtning gemme de penge, han har med på rejsen? Ikke i lommen, det er for indlysende. Ingen må kunne gætte, hvor de er. Som flygtning er man lovløs. Man har ingen rettigheder. Hvis nogen tager ens ejendele, er der ingen man kan beklage sig til. Vi ender med at putte opskriften i en plasticpose, knude på og ned i en felt dunk med vand.

Vi er ikke engang kommet ud af byen, før vi får øje på

et par cyklister. Det er uden tvivl seniorer, hvem skulle ellers cykle rundt i regnvejr klokken halv tolv om aftenen? Vi skynder os i skjul bag en varevogn. Vi kan høre, at cyklisterne kommer tættere på. De er vist drejet ned ad den vej, vi er på. Da de cykler forbi, ser de begge på os, men kører bare videre. De var åbenbart ikke seniorer. Hvor må vi have set underlige ud. Fuldstændig skrækslagne.

Smågrinende går vi videre, men den gode stemning bliver hurtigt ødelagt, da vi hører nogen råbe. Det er for sent at flygte, da de tre seniorer kommer løbende. Hvis vi giver dem vores ting, får vi lov til at gå. Men den iranske flygtning har kun penge nok til bestikkelse én gang. Den første gang giver vi ikke op uden kamp. De følger os til en parkeringsplads, næsten helt tilbage hvor vi kom fra. På pladsen er der fire-fem andre patruljer, som vi deler skæbne med samt nogle seniorer. Vi tømmer rygsækkene, vi bliver visiteret og vores bagage rodes igennem. De finder intet. Den iranske flygtning var heldig denne gang.

Vi går videre. Fra nu af er vi endnu mere forsigtige.

Vi er kommet ud af byen. De hårde og bulede stubmarker gør det svært at gå, men foruden cykler har seniorerne også biler, så vi går ikke nær vejene. Der bliver taget hul på en pose slik.

Pludselig står vi foran et vandløb. Morten studerer kortet længe og konstaterer, at der kun er to broer over vandløbet, men at de nok er svært bevogtede af seniorer. Vi beslutter at komme over på en anden måde. Peter går straks i gang med at ruske i et dødt træ. Til vores store overraskelse lykkes det ham faktisk at vælte træer ned over vandløbet. Uden tøven balancerer han over på den anden side. Jeg må indrømme, at jeg ryster af frygt, da jeg selv træder ud på stammen. Hvis jeg skvatter, eller hvis stammen knækker, vil jeg ende i det iskolde vand.

Lang tid efter er vi alle sammen på den anden side af åen. Den iranske flygtning har krydset grænsen til Tyrkiet. Nu er han ikke blot langt fra mål; han er også langt fra

start. Han er træt, men har ikke tid til at sove allerede. Han skal videre.

Mange gange smider vi os ned, fordi en bil passerer. Jeg er begyndt at tvivle på at der overhovedet er en risiko for at de er seniorbiler. Thomas sækker bagud, vi andre er også meget trætte. Vi venter eller holder pause, næsten for hver 300 meter. Pludselig er der én der råber, at der er en senior efter os. Vi begynder alle sammen at løbe. Først 150 meter efter viser det sig at det er Peter, vi løber fra. Han var stoppet op for at binde sit snørebånd.

Mon Morten overhovedet ved, hvor vi er?

Fredag nat bliver til lørdag morgen. Thomas sætter sig ned og siger, at han ikke kan mere. Peter bærer allerede hans taske. Efter et langt hvil lykkes det os at overbevise ham om, at der ikke er så langt til post 1. Dette viser sig dog ikke at passe helt. Først omkring midnat når vi frem til

posten. Der står et par mænd i færd med at pille et stort telt ned. De fortæller, at posten blev lukket for fem timer siden. Thomas er nærmest grædefærdig og vil under ingen omstændigheder fortsætte. Den iranske flygtning vidste godt at der muligvis ville være nogen af hans holdkammerater, der ikke ville kunne klare det. Kun de stærkeste overlever. Vi andre får udleveret en lille pose, der vist indeholder ingredienserne til giften. Vi får også endnu et kort, der viser området frem til post 2.

Vi har kun gået en fjerdedel af turen og vi skal være fremme ved mål før klokken fem i morgen tidlig. Vi kan i det mindste glæde os over, at der ikke er nogle seniorer så langt bagude.

Vi går hurtigt og vi holder ikke så mange pauser. Den ene kilometersten efter den anden forsvinder bag os. Pludselig siger Morten, at han ikke ved, hvor vi er. Det viser sig

at vi er gået ti kilometer i den forkerte retning og er endt uden for kortet. Vi er nærmest fortvivlede, da vi begynder at gå tilbage den samme vej, vi kom ad.

Morten siger, at han ikke går længere end til posten. Tiden føles evig. Vi går og går. Markerne synes uendelige. Men alligevel kommer posten nærmere.

Solen er næsten forsvundet bag horisonten, da vi kommer til posten. Den er først lige lukket og der er også et par andre patruljer. Vi får det tredje og sidste kort og en pilespids, vi egentlig skulle have lavet selv. Der er ikke så langt til post 3 og der er heller ikke så langt fra post 3 til mål. Uden Morten fortsætter vi. Vi kan faktisk godt nå det, hvis vi ikke holder for mange pauser.

Den iranske flygtning har måttet sige farvel til to rejsekammerater, men han har håb forude, håb for en bedre fremtid. Gad vide hvad der fylder mest. Håbet? Uvisheden? Savnet? Han forlod alt. Han har stadig familie tilbage i Iran. Lever de mon endnu? Trætheden gør ham nærmest svimmel. Jeg har faktisk ikke sovet af betydning siden fredag morgen. Vi går i uendelig lang tid.

Vi er fuldstændig uforberedte, da et par seniorer kommer cyklende. For den iranske flygtning er pengene vigtige, men hvis han kan bestikke sig ud af denne situation, vil det give en større chance for at nå målet. Desuden vil de muligvis tage pengene alligevel. Vi slipper af sted med at give dem pilespiden og posen.

Det er nu bælggravende mørkt. Vi går tyve meter ved siden af en lille vej. Hvis der kommer nogen, kan vi nå at gemme os.

Vi har ikke kræfter til at tale sammen. Det givet et sæt i mig da der pludselig, lige foran os, sidder nogle mennesker. Jeg skal lige til at skribe. Det løber mig koldt ned ad ryggen, da de pludselig er væk. Efterhånden begynder flere og flere synet at dukke op. Da der pludselig sidder en mand i et træ og vinker til mig, er jeg lige ved at græde. Den iranske flygtning er bange. Meget bange. Hans angst er nu nærmest blevet til paranoia. Han har kigget efter farer så længe, at de er begyndt at dukke op overalt. Vi sætter os ned. Jeg tror kun, at jeg sover i få minutter før Marie vækker mig og vi går videre. Jeg er holdt op med at fatte, hvor vi går. Det er som om jeg sover imens jeg går. Først da vi når frem til posten, vågner jeg. Et lys blænder mig som var det solen. Det viser sig at være en flagermuslygte.

Vi beslutter at stoppe her, men nogen der er på posten, siger at vi vil fortryde det bagefter. Vi får at vide at vi kan følges med en anden patrulje, som også går nu. Den iranske flygtning kæmper en kamp for hvert skridt han tager, men han kan ikke give op. Ikke nu, hvor han er så tæt på mål. Hans hjerne arbejder i slowmotion. Han har svært ved overhovedet at høre, hvad de andre siger.

Det bliver mit livs længste syv kilometer. Som tre zombier går vi efter den anden patrulje. Verden bliver ganske langsomt til en grød af underlige tanker og følelser. Jeg har ingen fornemmelse af, hvad jeg foretager mig. Synerne er

begyndt at virke helt naturlige. Mine ben er som bly. Min rygsæk bliver tungere og tungere.

Uden at jeg har opdaget det, er markerne erstattet af huse. Og da der kommer lygtepæle, vågner jeg pludselig op og opdager, hvor ondt jeg har i fødderne. Ham med kortet siger, at vi skulle være lige i nærheden af den skole, som er målet. Lige om lidt er jeg verdens gladeste dreng!! Men hvad med den iranske flygtning? Han er vel også glad. Eller tænker han mere på dem han forlod? Han er næsten fremme ved noget han intet kender til. Men han må uden tvivl være lettet. En lang, ubehagelig rejse er overstået.

En tåre løber ned ad min kind.

Langt om længe viser der sig et skilt, som viser vej til skolen. Vi løber resten af vejen på vores fuldstændig smadrede fødder.

Ved indgangen bliver vi vist hen til det sted hvor vi skal melde vores ankomst for derefter at lægge os til at sove under en kæmpe cykeloverdækning. Så fik jeg alligevel brug for den sovepose og det liggeunderlag jeg har slæbt hele vejen!

Jeg tror ikke, at jeg ville kunne sætte ord på min fortvivelse, hvis der ved indgangen i stedet havde stået nogen og sagt: "Vi kan desværre ikke modtage flere flygtninge. Du bliver nødt til at tage tilbage."

Ask Holmsgaard

1. præmie i essaykonkurrencen Mennesker på flugt, 7. - 8. skoleår

Mennesker på flugt

Af Else Sommer, Jyllinge

Tit bliver jeg flov over at leve godt her i velfærden – flov over, at de største problemer, jeg kan have, er en plet på bukserne eller ingen penge, når jeg vil ud i weekenden.

Vi – de unge i Norden – er de bedst stillede, dem med flest materielle goder... Og med de største problemer(!) Vi er de uheldigste unge i hele verden.

– Pinligt, siger jeg!

Vores luksusproblemer er foragtelige. Rundt om i verden bliver mennesker mishandlet, brutalt myrdet, forfulgt og tvunget fra hjem, familie og venner.

Lige meget hvor meget jeg gerne ville benægte det, vil jeg aldrig kunne flygte fra, at jeg gang på gang tager mig selv i at blive oprevet over småting. Men jeg forsøger, så ofte jeg kan, at huske mig selv på, at min verden er den sikreste, at jeg har min mor, min far, at alle mine venner er hele, og hvor forkælet jeg er.

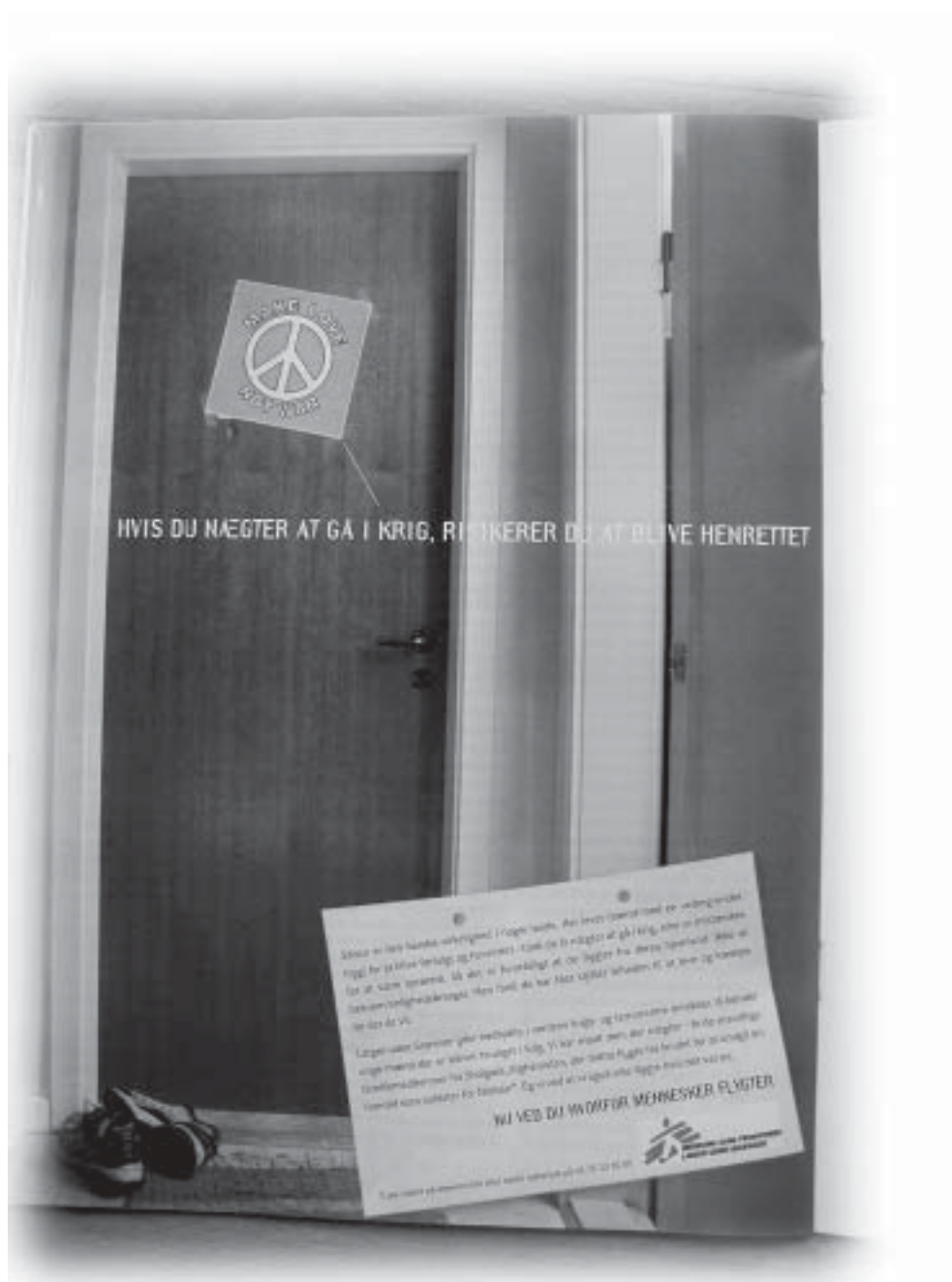
Jeg har en veninde. Serena, bosnisk flygtning. En køn, meget stille pige. Selv om det er nogen tid siden, jeg har snakket med hende, fylder hun stadig mit sind. Jeg vil aldrig glemme Serena, for af hende og hendes familie lærte jeg taknemmelighed. Ufattelig taknemmelighed for alt det jeg har.

Uhyggelige ting har de oplevet. Det er jeg ikke i tvivl om, men de er sluppet "heldigt" fra krigen. Jeg sætter heldig i gåseøjne, for nok havde de hinanden, men en krig kan aldrig være heldig. De ting Serena har set og været vidne til, kan ikke være heldige.

De er et fremmed sted. Alt hvad de har bygget hele deres liv op om, er fortid. Bombet. Taget fra dem. Det kan de ikke få igen. Det er bestemt ikke heldigt.

Serena, hendes lillesøster og hendes forældre boede i en lille lejlighed i en kedelig ghetto i Vejle. Jeg mødte hende, da jeg besøgte mine bedsteførelde.

Forældrenes seng var en sørgelig sofa inde i stuen. Der sov de, så døtrene kunne få deres eget værelse til deling. Måske en mærkelig ting at beundre, men jeg syntes, det på en måde var smukt, at døtrene var prioriteret frem for alt andet, når nu de ejede så lidt.

Det første besøg hos familien var et klassechok. Vi skulle være stille, for moren lå inde i stuen og sov. Hun måtte arbejde hele natten for at få penge nok til pigernes uddannelse. Langt rakte bstanden ikke, det var tydeligt.

Trods den ene triste Barbiedukke Serena og hendes lille søster måtte enes om, trods det de måtte dele samme lille seng i det kolde, tomme værelse, var de lykkelige.

Lykkeligere end de fleste danskere fra overklassen, jeg har mødt. For de havde hinanden, de var kommet helskindet igennem en kold krig, de havde et hjem, hvor de ikke skulle frygte uventet besøg fra voldsomme soldater med syg trang til mord. De var sikre.

Lillesøsteren kunne ikke særlig godt huske hverken krig eller førkrigstiden, men Serena huskede den. Det kunne jeg se i hendes øjne. Smukke, men en anelse kyniske – på dén måde, som en, der havde gået igennem noget, kun meget voksne mennesker ville kunne håndtere uden totalt sammenbrud, og sørgmodige var de.

Selv når hun smiler eller pjatter med os andre, kan jeg

fornemme, at en stor del af hende, noget der er blevet gjort til det største af hendes personlighed – og som ikke kan skjules – helst vil gemmes væk, glemmes, fortrænges.

Jeg har aldrig spurgt Serena om krigen, har bestemt ikke overvejet nogensinde at gøre det, men jeg er godt klar over, at krigen *er* Serena. Bekymringen og angsten vil altid være der.

Tænk engang, at jeg kan leve med at beklage mig over bagateller, når jeg har mødt Serena. Tænk hvis det var her, der var krig. Her folk fik skudt deres lemmer af, når de gik ude på gaden. Her kvinderne blev voldtaget, hvis de gik i det forkerte tøj. Her der var fyldt med død, angst, offentlige henrettelser og terror. Her der var hungersnød.

Hvorfor tager vi ikke alle godt imod mennesker (som Serena og hendes familie), der har brug for hjælp? Vores hjælp. Hvis det var danskere, som stod uden hus og hjem. Ja, hvad så?? Mon der var nogen, der ville hjælpe OS, hvis vi flygtede, sådan som vi bliver ved med at skære ned på ulandsbistanden, skiller familier fra hinanden i asylcentrene, racebehandler osv.

Jeg blev engang dybt berørt og meget trist, da jeg oplevede to små, afrikanske piger i et asylcenter i Lynæs, som blev skilt fra deres mor. Der ville gå 2 år, før de kunne være sammen med hende. Grunden til denne forrykte separation fik jeg aldrig. Der var vist ikke plads nok på asylcentret(!)

Det er grotesk, hvordan mennesker, der har oplevet grusomme, utænkelige ting, kan blive behandlet her i vidunderlige, gæstfrie Danmark. Mange lukker øjnene for det, og det er også stærke beskyldninger at komme med, det ved jeg godt. Men at tage to små piger fra deres mor, det grænser da til det umenneskelige, hvis vi så gerne vil have ry for at tage godt imod alle. De som helst så flygtninge andetsteds, burde vi ikke alle skamme os lidt på disse hadefulde medmenneskers vegne? En dårlig samvittighed plager mig. Jeg ville da heller ikke sætte pris på, at immigrationen til Danmark blev ved med at stige og stige, så der til sidst var overflod af udlændinge. Så ville jeg jo være ene mellem fremmede.

Men at undlade at hjælpe dem i nød, vil kun de allerfærreste.

Jeg føler mig lidt splittet. Det havde nok været nemmere for mig at tage stilling til det store spørgsmål, som fylder mit hoved til bristepunktet lige nu, hvis ikke jeg havde mødt Serena, hvis ikke jeg havde set skrækelige optagelser i TV, hvis ikke jeg konstant blev konfronteret med krig og flugt.

Et andet spørgsmål, der hjemsøger mig er: hvorfor udsætter mennesker hinanden for så utroligt forfærdelige ting? Jeg begriber det ikke, kan ikke sætte mig ind i den ondskab, verden er fyldt med. Der *må* være en mening med det. Er det for at man skal kunne skelne mellem, hvad der er godt og dårligt, så nogen kan se, at *de* har det bedre end andre? Jeg forstår det ikke. Ikke én god grund til, at mennesker skal tvinges til at flygte, kan jeg finde, ikke én.

Uskyldige menneskers blod udgydes hver dag af en eller andens syge begær efter magt eller hævn i krig. Angrebet mod World Trade Center var ganske vist chokerende og uretfærdigt, men de hellige krige og utallige angreb USA har foretaget, hvor også alt for mange uskyldige er blevet dræbt, får knapt så megen omtale. Det er da ikke rimeligt, eller er det mig, der tager fejl?

Lige meget hvilket perspektiv jeg sætter tingene i, finder jeg kun frem til et halvfærdigt, ikke så godt svar, som afslører, hvor vægelsindet jeg kan være.

Jeg er usikker i mine konklusioner, for ingenting er sikkert. Kun har vi hjælpen og bør give den så meget, som vi kan. Række hånden ud mod dem, der allermest savner den, det skulle vi gøre, hvis ikke vores samvittighed tillader os noget andet.

For hvis *de* var os, og *vi* var dem, ville vi hungre efter dén hånd.

Else Sommer